

Raerieh guktie saemien litteratuvredajvem dárjedidh

Tjaalegistie Johanna Domokos, *A Writing Hand Reaches Further- Report on the recommendations for the improvement of the Sámi literature field*, Servicen Kultur för alla 2018.

Institusjovnh tseegkedh jñh institusjovneevtiedimmie maadtoe ihke saemien litteratuvrem vaarjelidh jñh evtiedidh, mij aaj sæjhta saemien siebriedahkem jñh saemien demokratijem nænnoestidh. Vihkeles barkoem nænnoestidh saemien kultuvrepolitihkesne dovne nasjonaale jñh noerhtelaanti daltesisnie jñh mietiehtidh man vihkeles litteratuvre lea kulturelle vitaliteetese.

Dah raerieh mah daesnie dárriedieh ihke dam saemien litteratuvredajvem bueriedidh váaromem utnieh dáárehtimmijste, mielijste jñh bihkedimmijste mejtie libie dejstie áádtjeme giéh tjaalegen meatan, gellie vierhtiedimmijste litteratuvren bijre (Saemien raereste, Saemiedigkeste Nöörjesne jñh Saemiedigkeste Sveerjesne) jñh dotkeme bijjieváajnoste saemien litteratuvren produksjovnesne jñh gærjagáetiej barkosne. Daej raeriej ulmie lea dirregem öörnedh maam maahta nuhtjedh gosse edtja noerhtelaanti jñh saemien riñhkebiejjieh, ööhpehtimmieáárganh, noerhtelaanti jñh saemien litteratuvrejarng, dáarjoeháárganh, kultuvrestiftelserh, tjaelijh jñh jarkoestimmiesiebrieh, bertemesielth jñh jeatjah oksegechtijh litteratuvredajvesne.

Dah ekonomeles kriebpesjh ihke daejtie raerieh buektiehtidh byöroe sjjere budsjehtem áádtjodh jñh ij dej saemien institusjovni daaletje budsjehtijste vaaltasovvedh. Noerhtelaanti reerenassh byöroeh nuekies prijoriteetem vedtedh saemien institusjovnide gosse ekonomeles dáarjoen jñh byjjes mieriedimmien bijre.

RAERIEH

1) Saemien litteratuvren funksjovnem nænnoestidh gaajhkene ööhpehtimmiedaltesinie v.g vielie saemien litteratuvrh lissiehtidh jeenebeláhkoealmetji jñh saemien maanaj learoesejkesjinie dejnie noerhtelaanti skuvline.

2) Vielie barkoe-, berteme-, jñh buektemedáarjoe faaledidh mah eeremes gielen ávteste jñh saemien tjaeliejidie.

3) Orre vuekieh nuhtjedh ihke saemien litteratuvre edtja buerebe váájnoes dovne saemien siebriedahken sjisnjelen jñh álkolen v.g dan tjirrh offisijelle heevehtimmiebiejjiem saemien litteratuvrese tseegkedh gaajhkene noerhtelaantine, vuesiehtimmien njoktjen asken 23 biejjien

(Nils-Aslak Valkeapään reakedsbiejje jallh jeatja biejjie mij saemiej litteratuvren aktöörh tuhtjeh buerie).

4) Noeri saemiej relasjovnem litteratuvrese nænnoestidh dovne tjaeliejinie jñh lohkiijnie.

Eeremes byöroe barkedh noeri saemiejgumie gieñh saemien dajven ålkolen. Vuesiehtimmien gaavhtan gærjagåetiebussh, öörnemh gærjagåetine, turneerh tjaelijigumie jñh jarkoeståjjajgumie, tjaelemeklaassh mah skreejrieh jñh ovmesseie online-öörnemh.

5) Transenasjonaale saemien litteratuvrelotneme- jñh eksporteinstitusjovnem tseegkedh

(seamma goh Norla, FILI, Swedish Literature Exchange) juktie saemien jarkoestimmieh, gaskenasjonaale eksportem jñh buektemem, festivaalh j.v ektiedidh. Organisasjovne lij aaj maechteme bievnesejarngine juhtedh saemien litteratuvrese mij akt mij edtji distribusjovnem dåarjedidh gærjijste jñh orre litteratuvren bijre bievnedh Noerhtelaantine jñh gaskenasjonaalesne. Dan låångke ij dagkeres organisasjovne gååvnese joekoen vihkeles saemien litteratuvrem vaaksjodh dejnie daaletje nasjonaale litteratuvreeksporteorganisasjovnine Nöörjesne, Sveerjesne jñh Såevmesne.

6) Dejtie saemien litteratuvrejarngide Noerhtelaantine dåarjedidh

- a) Dej saemien litteratuvrejarngi barkoem Sveerjesne jñh Nöörjesne optimeeredh jñh stabiliseeredh.
- b) Saemien litteratuvrejarngem aaj Såevmesne tseegkedh.

7) Litteratuvreöörnemh tseegkedh mij jaabnan tñjjiemieresne jñh gusnie saemien tjaelijh jñh dej lohkiñh noerhtelaantijste maechtieh tjaanghkenidh. (v.g gåessie gærja-mæssah jñh nasjonaale litteratuvrefestivaalh).

8) Fñerhten jaepien gaahrtjemem öörnedh saemien litteratuvresne mij vuesiehtimmien dah suerkieh åtna:

- a) ånehks barkoe naakenh dejnie saemien gieline (saah magkeres gengre)
- b) jarkoestimmie saemien gielese jallh saemien gieleste
- c) noerh tjaelijh jñh/jallh gærjah noeride

9) Digitaale darjomem nænnoestidh jñh vuekieh guktie saemien gielh jñh litteratuvrh digitaales giiehtelidh (teknihkeles orrestimmieh, appah, vlogh, e-gærjah, webbesåjroeh siebride jñh aajne tjaeliejidie, bloggh).

10) Litteratuvreplaerieh online mejtie lea diædtelamme jñh rñhpes dåarjedidh, gaajhkene saemien gieline.

11) Rihpes v  arhkoem tseegkedh saemien litteratuvrine man sisvege maadhtjaalegh j  h jarkoestimmieh. Dan v  arhkoen sisvege meehti mij mesnie   rrodh folklore, daaletje litteratuvre j  h laavlomelyrihke j  h dovne maadthversjovnem utnedh, versjovne daaletje ortografijine j  h historvrije jarkoestimmie (teeksth Leah daamhtah guektiengieline berteme) j  h daaletje jarkoestimmie (jis   ssjalommes s  jhtth vuartesjeh vuesiehtimmien <http://www.balticsealibrary.info>).

12) Relasjovnem n  nnoestidh saemien j  h jeatjah aalkoealmetjitjaeliji gaskem veartanisnie.

13) Litteratuvrhantologijh poesijen b  jre bertedh (dovne vuelie j  h rap), prosa (dovne tjaaleldh historvrije j  h modern fiction) j  h draama (performance, draamateeksth) ovmessie saemien g  eline j  h saemien litteratuvren b  jre mij lea noerhtelaanti g  eline tjaalasovveme jallh dejtje jarkoestamme.

14) Jaabnan tjaanghkoeh   rnedh dotkijidie saemien litteratuvresne j  h saemien tjaeliejidie j  h dej jarkoest  jjide.

15) Litter  ere publikasjovnh seedtedh dovne byjreske/noerhtelaanti distribut  oride j  h gaskenasjonaale promotovride saemien litteratuvreste (vuesiehtimmien litteratuvreplaerieh, g  erjag  etieh, skuvlh, litteratuvrejarngh Noerhtelaantesne j  h jeatjah laantine, universiteeth, jarkoest  jjah). Promotovri barkoem d  arjedidh.

Maahta abpe tjaalegem daesnie lohkedh:

<https://multilingualmonth.org/publications/>

Jis vielie b  evnesh s  jhtth, bieljelh:

Rita Paqval  n, darjomen   ejvie, Servicen Kultur f  r alla

rita.paqvalen@cultureforall.fi

 Nordic Council
of Ministers

#norden2020
Norden 2020
- Vad h  nder med v  lf  rden i Norden?

Kulttuurikaikille
Kultur f  r alla
Culture for All